

Chambre des Représentants

SESSION 1981-1982

29 MARS 1982

COMMUNICATION AU PARLEMENT ⁽¹⁾

- de la Recommandation n° 162 concernant les travailleurs âgés;
- de la Liste amendée des maladies professionnelles annexées à la Convention n° 121 sur les prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles;

adoptées par la Conférence internationale du travail au cours de sa 66me session, qui s'est tenue à Genève du 4 au 25 juin 1980.

DECLARATION GOUVERNEMENTALE

MESDAMES, MESSIEURS,

Aux termes de l'article 19, § 5, de la Constitution de l'Organisation Internationale du Travail, le Gouvernement est tenu de faire connaître au Parlement les instruments internationaux adoptés par les conférences générales annuelles, dans le délai d'un an après la clôture de la session de la Conférence, ou exceptionnellement, d'un an et demi.

Un rapport sur l'application, dans notre pays, de cette disposition est adressé annuellement au Bureau International du Travail.

La présente Déclaration porte sur l'attitude, que compte adopter le Gouvernement à l'égard de la Recommandation n° 162 et de la Liste amendée susmentionnée adoptées au cours de la 66me session qui s'est tenue à Genève du 4 au 25 juin 1980.

* * *

Recommandation n° 162 concernant les travailleurs âgés

La Recommandation a été adoptée par 420 voix pour, sans opposition, avec 2 abstentions.

Elle traite successivement de :

- l'égalité de chances et de traitement;
- la protection sociale;
- la préparation et l'accès à la retraite.

(1) Le texte de la Recommandation et de la Liste amendée est déposé au Greffe de la Chambre.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1981-1982

29 MAART 1982

MEDEDELING AAN HET PARLEMENT ⁽¹⁾

- van de Aanbeveling n° 162 betreffende oudere werknemers;
- van de geamendeerde Lijst van beroepsziekten gevoegd bij het Verdrag n° 121 betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten;

aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 66ste zitting, gehouden te Genève van 4 tot 25 juni 1980.

REGERINGSVERKLARING

DAMES EN HEREN,

Luidens artikel 19, § 5, van het Statuut der Internationale Arbeidsorganisatie, is de Regering gehouden de internationale oorkonden, aangenomen door de Jaarlijkse Algemene Conferenties, aan het Parlement mede te delen, binnen de termijn van één jaar na de sluiting van de zitting der Conferentie of, uitzonderlijk, van anderhalf jaar.

Een verslag over de toepassing, in ons land, van die bepalingen wordt jaarlijks bij het Internationaal Arbeidsbureau uitgebracht.

Deze Verklaring heeft betrekking op de houding welke de Regering van zins is aan te nemen ten opzichte van de Aanbeveling n° 162 en van de hierboven vermelde geamendeerde Lijst die tijdens de 66ste zitting, gehouden te Genève van 4 tot 25 juni 1980, werden aangenomen.

* * *

Aanbeveling n° 162 betreffende oudere werknemers

De Aanbeveling werd aangenomen met 420 stemmen, zonder verzet, en met 2 onthoudingen.

Zij behandelt achtereenvolgens :

- de gelijke kansen en gelijke behandeling;
- de sociale bescherming;
- de voorbereiding op en de mogelijkheid van pensioering.

(1) De tekst van de Aanbeveling en van de geamendeerde Lijst is ter Griffie van de Kamer neergelegd.

En matière d'égalité de chances et de traitement des travailleurs âgés, la Recommandation tend à la suppression des discriminations dont peuvent être victimes les travailleurs âgés, en ce qui concerne : l'accès à l'emploi de leur choix, aux services d'orientation professionnelle, aux facilités de formation professionnelle et à la promotion, la sécurité d'emploi, l'égalité de rémunération, de conditions de travail, de prestations sociales, etc.

Dans le domaine de la protection sociale, invitation est faite aux gouvernements de remédier aux difficultés d'adaptation que rencontrent les travailleurs âgés, notamment celles qui sont liées au vieillissement, par exemple : remédier aux conditions de travail qui risquent d'accélérer le processus de vieillissement, modifier les formes d'organisation du travail, adapter les postes de travail, etc., et en particulier promouvoir la réduction progressive de la durée du travail avant la retraite définitive.

Quant à la préparation et l'accès à la retraite, la Recommandation souligne la nécessité de prendre des mesures afin de garantir que, dans le cadre d'un système permettant une transition progressive entre la vie professionnelle et un régime de libre activité, le départ à la retraite s'effectue sur une base volontaire, ce qui implique un assouplissement de l'âge d'admission à la pension de vieillesse. Diverses propositions sont présentées à cet effet :

- compensation financière pour les travailleurs âgés qui réduisent leur activité dans les dernières années de vie active;
- garantie des ressources ou pension anticipée en faveur des chômeurs âgés;
- pension anticipée pour les travailleurs exerçant des travaux pénibles ou insalubres de même que pour les travailleurs devenus inaptes au travail (invalides);
- possibilité de pension anticipée pour tous ceux qui le souhaitent, du moins dans les régimes ou l'âge de la retraite est fixé à plus de 65 ans;
- possibilité de demander sa pension plus tard que l'âge normal, etc...

Des programmes de préparation à la retraite sont également recommandés.

* * *

Dans le but d'encourager davantage la redistribution du travail disponible, le Gouvernement s'est engagé par l'accord des 14 et 15 mai 1980 à prévoir certaines formules de transition souple vers l'âge de la retraite.

Notons cependant que d'ores et déjà les dispositions du troisième volet de la Recommandation relative à « la préparation et l'accès à la retraite » sont dans une large mesure appliquées en Belgique, par les différentes possibilités de retraite anticipée comme la prépension conventionnelle en cas de licenciement, la prépension légale à la carte et la prépension spéciale pour les travailleurs âgés.

D'autres dispositions contenues dans la Recommandation ont fait l'objet de consultations entre partenaires sociaux notamment au sein du Conseil National du Travail. Un accord a été conclu au sujet de l'amélioration de la situation sociale des travailleurs à temps partiel. Les nouvelles méthodes d'aménagement du temps de travail par une adaptation aux exigences de la vie sociale et économique actuelle, le problème de l'interruption temporaire de la carrière professionnelle, de l'horaire variable et de la transition souple

Inzake gelijke kansen en gelijke behandeling van oudere werknemers wil de Aanbeveling de discriminaties opheffen waarvan oudere werknemers het slachtoffer kunnen zijn, met betrekking tot : de mogelijkheid van werk naar keuze, de toegang tot de diensten voor beroepskeuze en beroepsvoorlichting en de mogelijkheid van faciliteiten op het gebied van de beroepsopleiding, de mogelijkheid van promotie, de zekerheid van de arbeidsplaats, de gelijke beloning, gelijke arbeidsomstandigheden, gelijke sociale uitkeringen, enz.

Inzake sociale bescherming worden de regeringen verzocht de aanpassingsmoeilijkheden te verhelpen die oudere werknemers ondervinden, inzonderheid die welke gelegen zijn in het vorderen in leeftijd bv. : de arbeidsomstandigheden die het verouderingsproces kunnen verhaasten, verbeteren de vormen van werkorganisatie wijzigen, de baan aanpassen aan de werknemer enz... en in het bijzonder de geleidelijke vermindering van de arbeidstijd vóór de definitieve pensionering bevorderen.

Ten slotte wordt in de Aanbeveling op het stuk van de voorbereiding op en de mogelijkheid van pensionering, de noodzaak onderstreept maatregelen te nemen om te waarborgen dat in het kader van een geleidelijke overgang van de periode waarin iemand een beroep uitoefent naar vrijheid van activiteit, de pensionering vrijwillig is, wat een versoepeling impliceert van de leeftijd die recht geeft op een ouderdomspensioen. Hiertoe worden verschillende voorstellen geformuleerd :

- financiële compensatie voor oudere werknemers die in de laatste jaren van hun beroepsleven hun activiteit verminderen;
- garantie van een inkomen of vervroegd pensioen voor oudere werklozen;
- vervroegd pensioen voor werknemers die zwaar of ongezond werk verrichten, alsmede voor werknemers die arbeidsongeschikt (invaliden) zijn geworden;
- mogelijkheid van vervroegd pensioen voor al wie dat wenst, althans bij regelingen waarin de pensioenleeftijd is vastgesteld op ten minste 65 jaar;
- mogelijkheid om het pensioen later dan de normale leeftijd aan te vragen enz...

Programma's ter voorbereiding op de pensionering worden eveneens aanbevolen.

* * *

Ten einde de herverdeling van de beschikbare arbeid te bevorderen, heeft de Regering zich in het akkoord van 14 en 15 mei 1980 ertoe verbonden enkele formules met het oog op een soepele overgang naar de pensioenleeftijd te ontwerpen.

Er dient echter opgemerkt te worden dat de bepalingen van het derde luik van de Aanbeveling betreffende de « voorbereiding op een mogelijkheid van pensionering » nu reeds in ruime mate in België zijn toegepast door de verschillende mogelijkheden van vervroegd pensioen zoals het conventioneel brugpensioen bij ontslag, het wettelijke brugpensioen « à la carte » en het bijzonder brugpensioen voor oudere werknemers.

Andere bepalingen die in de Aanbeveling zijn vervat, zijn door de sociale partners in de Nationale Arbeidsraad besproken. Een overeenkomst werd gesloten betreffende de verbetering van de sociale toestand van deeltijdse werknemers. De nieuwe methodes inzake organisatie van de arbeidstijd door een aanpassing aan de vereisten van het moderne sociale en economische leven, het probleem van de tijdelijk: onderbreking van de beroepsloopbaan, van de variabele werktijdregeling en van de soepele overgang naar

vers l'âge de la retraite ont, à leur tour, fait l'objet d'un examen approfondi au sein du Conseil National du Travail.

Sous réserve de l'agrément des partenaires sociaux quant à l'ensemble des dispositions, le Gouvernement peut proposer d'accepter cette Recommandation.

Liste amendée des maladies professionnelles annexée à la Convention n° 121 sur les prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles, 1964

La Liste amendée des maladies professionnelles, annexée à la Convention n° 121 de 1964 sur les prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles, ratifiée par la Belgique le 22 avril 1970, a été adoptée par 424 voix pour, sans opposition, avec 9 abstentions.

Cette nouvelle Liste comprend 29 maladies professionnelles, soit 14 de plus que celle établie en 1964.

Ainsi y ont été insérées : l'atteinte auditive causée par le bruit, les maladies dues aux vibrations, à un travail dans l'air comprimé, certaines maladies de la peau, le cancer pulmonaire causé par l'amiante, les maladies bronchopulmonaires causées par les poussières de coton, de lin, de chanvre ou de sisal et celles causées par les poussières des métaux durs, l'asthme professionnel, les maladies causées par diverses substances ou leurs composés (cadmium, fluor, nitroglycérine, oxyde de carbone, cyanure d'hydrogène, hydrogène sulfuré, alcools, glycols et cétones) et les alvéolites allergiques extrinsèques causées par l'inhalation de poussières organiques.

* * *

La plupart des maladies reprises à la Liste amendée figurent déjà sur la liste belge des maladies professionnelles.

Cependant des réserves expresses sont à émettre envers l'inscription de l'asthme professionnel, des alvéolites allergiques, du cancer pulmonaire causé par l'amiante et des maladies infectieuses et parasitaires contractées dans une activité comportant un risque particulier de contamination.

Ces maladies peuvent être causées par des facteurs d'origine non professionnelle et leur inscription dans la forme proposée, par le fait de la présomption légale d'exposition au risque, prévue à l'article 32 des lois sur la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnés le 3 juin 1970, entraînerait la prise en charge par le Fonds des maladies professionnelles de nombreux cas de maladies dont l'origine n'est pas professionnelle.

En conséquence, le Gouvernement ne peut accepter la Liste amendée.

Le Ministre des Relations extérieures,

L. TINDEMANS

Le Ministre de l'Emploi et du Travail,

M. HANSENNE

de pensioenleeftijd zijn op hun beurt aan een grondig onderzoek in de Nationale Arbeidsraad onderworpen.

Onder voorbehoud van de goedkeuring der sociale partners betreffende het geheel der bepalingen, kan de Regering deze Aanbeveling aanvaarden.

Geamendeerde Lijst van beroepsziekten gevoegd bij het Verdrag n° 121 betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten

De geamendeerde Lijst van beroepsziekten gevoegd bij het Verdrag n° 121 van 1964 betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten op 22 april 1970 door België bekrachtigd, werd aangenomen met 424 stemmen, zonder verzet, en met 9 onthoudingen.

Deze nieuwe Lijst bevat 29 beroepsziekten, hetzij 14 meer dan die welke in 1964 werd opgesteld.

Volgende beroepsziekten werden erin opgenomen : gehoorbeschadiging veroorzaakt door lawaai, ziekten veroorzaakt door vibraties, door arbeid onder verhoogde druk, sommige huidziekten, longkanker veroorzaakt door asbest, longaandoeningen veroorzaakt door stof van katoen, vlas, hennep of sisal en die welke veroorzaakt zijn door stof van hard metalen, beroepsastma, ziekten veroorzaakt door verschillende stoffen of hun verbindingen (cadmium, fluor, nitroglycerine, koolmonoxide, cyaanwaterstof, zwavelwaterstof, alcoholen, glycolen en ketonen) en de allergische alveolitis veroorzaakt door inademing van organische stof.

* * *

Het overgrote deel van de in de geamendeerde Lijst opgenomen beroepsziekten komen reeds voor in de Belgische lijst van beroepsziekten.

Bijzonder voorbehoud dient evenwel worden gemaakt met het oog op de inschrijving van beroepsastma, allergische alveolitis, longkanker door asbest veroorzaakt en infectieziekten en door parasieten verwekte ziekten opgedaan tijdens werkzaamheden die een bijzonder besmettingsrisico met zich meebrengen.

Deze ziekten kunnen veroorzaakt worden door factoren die niet van beroepsoorsprong zijn en hun inschrijving, in de voorgestelde vorm, door het feit van het wettelijk vermoeden aan het risico te zijn blootgesteld, zoals bepaald in artikel 32 van de op 3 juni 1970 gecoördineerde wetten betreffende de schadeloosstelling voor de beroepsziekten, zou de ten laste neming door het Fonds voor de beroepsziekten met zich meebrengen van talrijke ziektegevallen die niet van beroepsoorsprong zijn.

Aldus kan de Regering de geamendeerde Lijst niet aanvaarden.

De Minister van Buitenlandse Betrekkingen,

L. TINDEMANS

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid,

M. HANSENNE